

СТРАТЕГИЯ

**за развитие на предучилищното и училищното
образование
в област Враца
(2023 – 2027)**

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД.....	3
АНАЛИЗ	4
I. Обща характеристика на област Враца	4
II. Информация и анализ на мрежата от образователни институции. Развитие и перспективи	7
III. Данни за децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование на територията на общината. Тенденции и прогнози.....	12
IV. Резултати на учениците от област Враца на ДЗИ и НВО – данни и анализ	15
V. Ресурсна обезпеченост на системата на предучилищното и училищното образование на територията на общината. Лидерство	17
VI. Информация и анализ на данните за материалната среда и условията за подкрепа за личностно развитие.....	21
VII. Заинтересовани страни и осъществени взаимодействия - с представители на бизнеса, институции и организации, в т.ч. НПО и др.	26
ВИЗИЯ.....	28
ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ	29
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	31
1. Ефективно включване, качествено образование и ориентация към придобиване на ключови компетентности	31
Проектно финансиране към НПВУ, компонент Образование и умения	36
Бюджети на образователните институции	36
2. Квалифицирани, мотивирани и креативни педагогически специалисти	38
3. Ефективно взаимодействие с родителите	41
4. Оптимална образователна инфраструктура, съвременна и иновативна образователна среда.....	43
5. Обучение в професии на бъдещето.....	46
6. Учене през целия живот	49
7. Ефективно управление и мрежи.....	50
МОНИТОРИНГ	53

УВОД

Настоящата Стратегия за развитие на предучилищното и училищното образование в област Враца (2023-2027) е разработена в периода април-декември, 2022 г.

Със заповед на областния управител на област Враца е сформиран областен екип, с участието на широк кръг заинтересовани страни. Водеща роля и координация на включването на участниците през различните етапи на разработването ѝ е осъществена от Регионалното управление на образованието – Враца и създаденото оперативно звено за планиране и координация.

Какви бяха мотивите за създаване на стратегическия документ?

- Наличие на отделни стратегии/програми по ключови и важни области – професионално образование, превенция и ограничаване на отпадането от училище, подкрепа за личностно развитие на децата и учениците др. – разработени по различно време, с различен срок на действие и различен мониторинг (някои без) на изпълнението
- Идентифицирана необходимост от обща визия и дългосрочна регионална политика, обединяваща намеренията и действията на широк кръг от заинтересовани страни – РУО, общини, образователни институции, партньори на образователната система.

Стратегия за развитие на предучилищното и училищното образование в област Враца (2023-2027) цели чрез подходяща визия, изведени ключови области на въздействие, постижими цели и адекватни дейности за тяхното реализиране, измерими индикатори за успех, да бъде основата и моделът за развитието на образованието на територията на областта. Вярваме, че Стратегията ще осигури по-голяма стабилност и предсказуемост на системата, ще послужи за по-ефективното планиране на задачите и ресурсите през следващите години от страна на преките участници и ключовите ни партньори.

Документът стъпва върху задълбочен анализ на първоначално проучване на състоянието на общинските политики, на основните предизвикателства, силните страни и идентифицираните области на подобрение. Изведени са приоритетни области на въздействие и оперативни цели, а в приложения план за действие се съдържат конкретните дейности и мерки за реализиране на предложените интервенции.

Основна цел на предложените интервенции е мобилизиране на всички вътрешни ресурси и ефективно подкрепени от страна на бизнес, партньори и граждани след 4 години да постигнем по-добро качество на предучилищното и училищното образование в област Враца, подготвящо компетентни и функционално грамотни млади хора, с потенциал за пълноценна реализация, способни и мотивирани да работят за развитието и просперитета на област Враца.

Стратегията за развитие на предучилищното и училищното образование в област Враца (2023-2027) е съобразена с национални стратегически документи – България 2030, Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Р България (2021 – 2030), както и с регионалните и общински специфики.

АНАЛИЗ

на състоянието на системата на предучилищното и училищното образование и реализираните до момента политики

I. Обща характеристика на област Враца

Област Враца е разположена в Северозападния район на България. В административните ѝ граници попадат десет общини: Борован, Бяла Слатина, Враца, Козлодуй, Криводол, Мездра, Мизия, Оряхово, Роман и Хайредин.

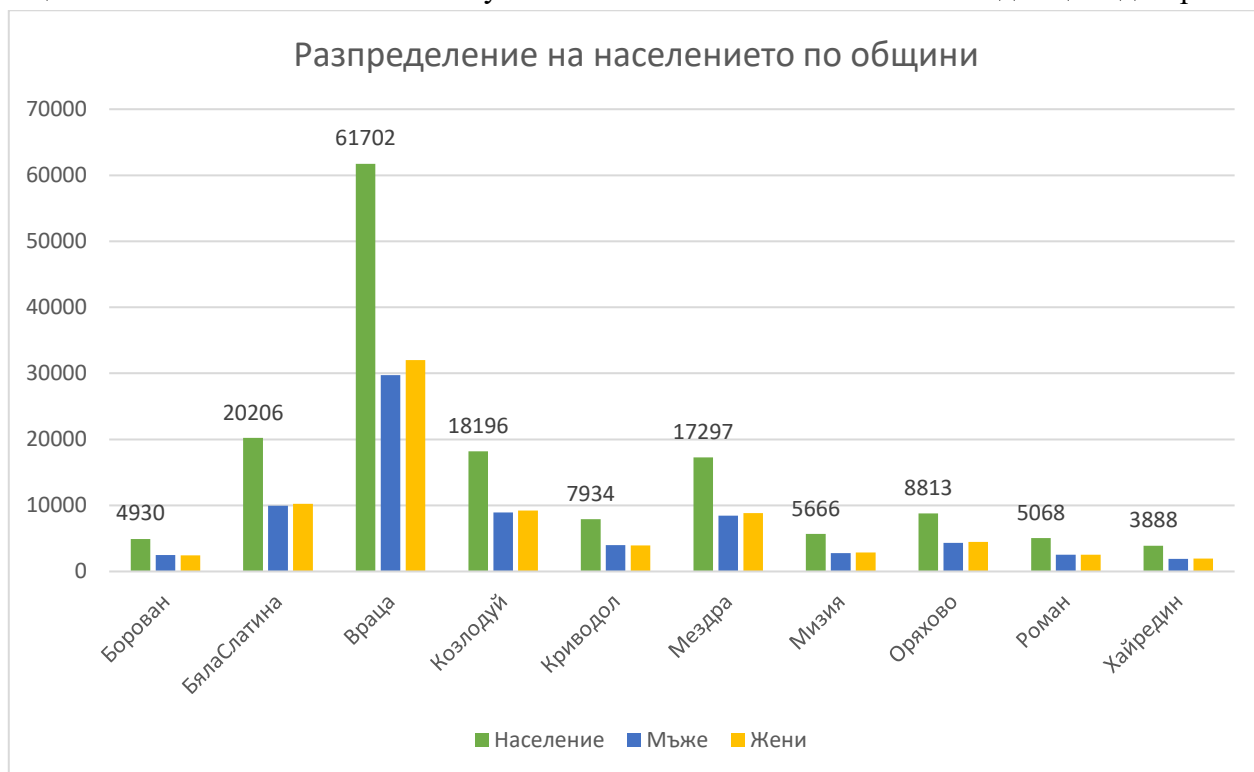
Благоприятното географско положение и раздвижването през последните години на инвестиционната активност дават основание за надежда в бъдеще районът да придобива по-добри икономически характеристики.

По данни от Националния статистически институт към 31.12.2021 г., населението на област Враца е 153 700 души. Преобладаващата част от населението – 58,96% живеят в градовете от областта.

Населението в общините е разпределено неравномерно. Най-голямата община Враца е с население 61700 души – над 40% от живеещите в областта. Най-малката община в област Враца е Хайредин с едва 2,5% от населението на областта (3888 души). При очертаването на общата картина следва да се отбележи, че други 5 общини – Борован, Криводол, Мизия, Оряхово и Роман също са с население под 10000 души. Тенденциите на обезлюдяване на определени райони и населени места и задълбочаване на диспропорциите в териториалното разпределение на населението продължават и през последните години.

Във всички общини в областта има тенденция към застаряване на населението, като тази тенденция е най-ясно изразена в малките общини. Към 31.12.2021 г. близо 30 % от населението в област Враца е над трудоспособна възраст, което не се различава съществено от данните за страната.

Мъжете в областта са 75100 (48,86% от населението), а жените 78600 (51,14%), като неравенството е най-изразено в община Враца. Разпределението на населението по данни от Националния статистически институт към 31.12.2021 г. е показано на следващата диаграма:

Демографската ситуация в област Враца следва общата тенденция на намаляване на населението в България. Процесите в областта са сходни с тези за страната, но стойността на показателя „естествен прираст“ е отрицателна и е над средната за страната.

Механичният прираст в област Враца също е с отрицателна стойност, поради засилената миграция, дължаща се до голяма степен на близостта до столицата София, по-добрите условия за трудова реализация там и възможността за по-добро заплащане.

Преобладаващата част от населението в областта традиционно изповядва източното православие, включително и преобладаващата част от ромското население, но през последните години се наблюдава увеличаване на изповядващите ислям в общините Борован и Бяла Слатина. В община Бяла Слатина съществува и малобройна, но компактна католическа общност.

84,6% от населението на областта се самоопределя като българско, но във всички общини има съществен дял роми, а в общините Бяла Слатина и Оряхово и самоопределящи се като турци. Най-голям процент роми живеят в общините Бяла Слатина (12%), Оряхово (22%) и Хайредин (31%), но следва да се има предвид, че информацията не е представителна.

Обособени ромски квартали съществуват както във всеки от общинските центрове, така и в преобладаващата част от останалите населени места.

Процентът на безработица в област Враца е сравнително голям. По данни на Агенцията по заетостта за 2021 г. равнището на безработица в страната е 5,5%, а за област Враца – 10,3%. Областта следва тенденцията в страната за леко понижаване спрямо равнищата от 2020 година. Данните по общини са както следва:

Община	% безработни
--------	--------------

Борован	37,6
Бяла Слатина	20,0
Враца	6,7
Козлодуй	8,1
Криводол	27,8
Мездра	5,0
Мизия	16,5
Оряхово	20,8
Роман	19,8
Хайредин	38,2

Три от общините в областта – Хайредин, Борован и Криводол са сред общините с най-високо равнище на безработица в страната (над 4 пъти по-високо от средното за страната). Икономическата активност в областта остава ниска, въпреки промяната на тенденцията от последните години.

Всички общини осъществяват целенасочени дейности за осигуряване на обем от социални и здравни услуги, съобразен с възрастовата специфика на населението. В част от общините функционират дневни центрове, социални услуги за пълнолетни лица с увреждания, центрове от семеен тип.

Достъпът до здравеопазване в част от общините в областта е затруднен, тъй като болнични заведения има само в Бяла Слатина, Враца, Козлодуй, Мездра и Роман. В част от останалите общински центрове функционират филиали на Центъра за спешна медицинска помощ, но в Борован, Мизия и Хайредин единственият достъп до здравеопазване се осигурява чрез общопрактикуващите лекари. Политиката за подобряването на здравето на населението в общините от областта, особено за населението от уязвимите групи, се реализира чрез назначаването на здравни медиатори.

През 2021 и 2022 година в част от общините от областта с решение на общинските съвети е въведено задължително предучилищно образование за 4-годишните деца. От учебната 2022/2023 година то ще бъде задължително за 4-годишните деца в общините Борован, Враца, Криводол, Мизия, Оряхово и Роман.

Анализът на фирмите, осъществяващи дейност в област Враца, показва, че има тенденция към увеличаване основно на микро-предприятията в по-големите общини. Липсват големи фирми производители, а броят и относителният дял на средните по големина предприятия е намалял.

Най-големият работодател в областта е АЕЦ „Козлодуй” ЕАД. В малките общини структуроопределящи сектори за местната икономика са селското стопанство, търговията и услугите.

Близо 88,2% от фирмите са от типа микро и малки с персонал до 9 наети лица, следвани от работодатели с персонал от 10 до 49 наети лица – 9,6 %. Делът на фирмите с персонал от 50 до 249 заети в тях през последните две години е едва 2,1 %, а на тези с нает персонал над 250 наети лица – 0,1 %.

По отношение на сектора, в който упражняват дейността си, най-голям е процента на фирмите в секторите търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство – 35,6%, следвани от държавно управление здравеопазване, хуманитарни и социални дейности – 22,6%, фирмите от сектор индустрия – 21,7%, в секторите финансови и застрахователни дейности – 8,9% и

селско, горско и рибно стопанство и професионални дейности и научни изследвания – малко над 4%.

Идентифицирани са потребности от кадри с различна степен на образование. С висше образование има недостиг на специалисти по икономика, администрация и управление, комуникационна и компютърна техника, машинно инженерство, общо инженерство, строителство и геодезия. Специалисти със средно образование са необходими от професионални направления търговия на едро и дребно – 1127, хранителни технологии – 499, строителство – 367, производствени технологии – текстил, облекло, обувки и кожи – 327, секретарки и административни офис дейности, както и счетоводно и данъчно облагане, специалисти по здравни грижи – 220. Най-малка е потребността от завършилите архитектура, урбанизъм и геодезия.

Данните показват, че област Враца е със сериозни заявки за работна сила, което е показател за засилена икономическа активност и разкриване на нови работни места.

Силни страни:

- Общините от областта са формулирали проблемите, проследяват демографските тенденции, икономически и социални трудности и търсят възможности за тяхното решаване, които са в рамките на техните възможности;
- Всички заинтересовани участници активно работят по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- Приетите решения за задължително предучилищно образование на 4-годишните деца в шест от общините в област Враца са благоприятна предпоставка за социализацията и осигуряването на успешен старт за тяхното предучилищно и училищно образование.
- В областта е едно от най-големите и структуроопределящи предприятия в страната АЕЦ „Козлодуй“ ЕАД.

Области на подобрене:

- Издигане на социалния статус на жителите чрез увеличаване на възможностите за реализация, разкриване на работни места, привличане на инвестиции;
- Търсене на устойчива тенденция младите хора да намират реализация в областта и да създават семейства тук.

За нуждите на анализа в следващите раздели се разглеждат данни за 4-годишен период: 2018 – 2022 г.

II. Информация и анализ на мрежата от образователни институции. Развитие и перспективи

Актуалната мрежа от образователни институции в област Враца включва 43 детски градини и 70 училища, разпределени по видове съгласно приложената таблица.

Община	Образователни институции											
	ДГ	Начални училища	Основни училища	Обединени училища	Средни училища	Профилирани гимназии	Професионални гимназии		Спортни училища	Към министерство на културата	Към местата за лишаване от свобода	Общо за общината
							Държавни	Общински				
Борован	2		3				1					6
Бяла Слатина	5	3	4		3		1	1				17
Враца	15	3	2	3	5	2	1	2	1		2	37
Козлодуй	7	1	2		3		1					14
Криводол	2		2	1	1							6
Мездра	5		3		2			2				12
Мизия	1		3					1				5
Оряхово	4	2	2		1							9
Роман	1	1	1		1					1		5
Хайредин	1		1		1							3
Общо	43	10	23	4	17	2	4	6	1	1	2	
		70										

В област Враца функционират центрове за подкрепа за личностно развитие, както следва:

- ЦПЛР „Маша Белмустакова“, с. Борован;
- ЦПЛР „Център за работа с деца“, гр. Враца;
- ЦПЛР – ОДК, гр. Козлодуй;
- ЦПЛР, гр. Мездра;
- ЦПЛР, гр. Мизия;
- ЦПЛР „ОДК Людмила Живкова“, гр. Оряхово;
- ЦПЛР – Средношколско общежитие, гр. Враца;
- ЦСОП „Д-р Петър Берон“, гр. Враца.

Развиваните в ЦПЛР дейности са предимно в областта на спорта, изобразителното изкуство, приложното изкуство, танцовото и театрално изкуство. В последните години е явен стремежът на тези институции, да предлагат разнообразни дейности в областта на науките и технологиите. Създадени са групи с различни профили – „Екология и опазване на природната среда“, „Хуманитарно-обществен“, „Природо-математически“. Преобладаващата част от центрове за подкрепа за личностно развитие (без ЦПЛР „Център за работа с деца“, гр. Враца и ЦПЛР – Средношколско общежитие, гр. Враца) предлагат допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности.

През последните две години чрез средства по НП “Предоставяне на съвременни условия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в институции в системата на предучилищното и училищното образование” е извършена модернизация на средата в центровете за подкрепа за личностно развитие в с. Борован и градовете Враца, Козлодуй,

Мездра, Мизия, Оряхово. Модерно обзаведени са кабинети и зали за провеждане на дейностите и са закупени разнообразни дидактически материали, чрез които се обезпечават в максимална степен потребностите на децата и учениците.

За осигуряване на общежитие на учениците от областта, във Враца функционира ЦПЛР – Средношколско общежитие, гр. Враца. За учебната 2021/2022 г. в него са настанени 50 ученици от VIII до XII клас. В общежитието се осъществяват и дейности за обща подкрепа за личностно развитие.

На територията на областта функционира Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО) – Враца, в който се предлагат дейности, свързани с организационно и методическо подпомагане, квалификацията на педагогическите специалисти и с провеждане на държавната политика за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

Към Затвора в гр. Враца функционира училище към местата за лишаване от свобода - СУ „Мито Орозов“, в което се обучават 51 лишени от свобода, както и поправителен дом за непълнолетни, към който действа Средно училище „Св. св. Кирил и Методий“. За учебната 2021/2022 г. в него се обучават 5 ученици (финансирането се осъществява от Министерството на правосъдието).

През последната учебна година училищната мрежа на територията на област Враца се характеризира със значителен брой средищни училища и детски градини, както и малък брой защитени образователни институции, както следва:

- средищни училища – 34;
- средищни детски градини – 9;
- защитени училища – 4;
- защитени детски градини – 2.

С Решение на Министерски съвет № 523 от 22.07.2021 г. през учебната 2021/2022 г. в областта са одобрени 9 иновативни училища:

- Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“, с. Добролево;
- Основно училище „Георги Стойков Раковски“, с. Търнак;
- Основно училище „Васил Левски“, гр. Враца;
- Професионална гимназия по търговия и ресторантьорство, гр. Враца;
- Професионална техническа гимназия „Н. Й. Вапцаров“, гр. Враца;
- Средно училище „Козма Тричков“, гр. Враца;
- Средно училище „Отец Паисий“, гр. Враца;
- Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“, гр. Мездра;
- Основно училище „Н. Й. Вапцаров“, с. Селановци, общ. Оряхово.

През последните години са положени целенасочени усилия за оптимизиране на училищната мрежа и преминаване към едносменен режим на учебния ден за всички училища на територията на областта. От учебната 2022/2023 г. едносменен режим ще бъде въведен и в СУ „Христо Ботев“, гр. Враца. Изключение остава ППМГ „Акад. Иван Ценов“, гр. Враца, за която се предвижда едносменното обучение да се реализира след приключване на Програмата за изграждане, пристрояване, надстрояване и реконструкция на детски ясли, детски градини и училища 2020 – 2022 г. на МОН. Предвижда се изграждане на допълнителен корпус на училището, като осигурените средства са в размер на 1 777 600 лв. В рамките на проекта ще бъде изградена триетажна пристройка към съществуващата сграда, която ще бъде напълно оборудвана. Планирано е изграждането на 6 класни стаи, 4 хранилища, конферентна зала със 100 места, както и STEM център. В строително-ремонтните дейности е включено и

обособяването на асансьор, с който да бъде осигурена достъпна среда за хора с увреждания от приземния до третия етаж.

В област Враца голяма част от образователните институции се характеризират с концентрация на деца и ученици от уязвими групи. Данните относно концентрацията на деца и ученици от уязвими групи в образователните институции по общини е, както следва:

Община	Бр. училища	Бр. детски градини
Борован	3	2
Бяла Слатина	7	2
Враца	6	1
Козлодуй	4	3
Криводол	4	1
Мездра	3	-
Мизия	2	-
Оряхово	4	1
Роман	3	1
Хайредин	1	-
Общо за областта	37	11

Видно от горното, през 2021/2022 учебна година във всички общини се обучават деца и ученици от уязвими групи, чиито достъп до образование е поставен в повишен риск поради ниския образователен статус на родителите им. Тревожен е и фактът, че обособеното училище в ромския квартал на гр. Бяла Слатина е класифицирано в пета група, което означава, че над 50% от родителите са с по-ниско от основно образование и деца са в риск от социално изключване. Това от своя страна възпрепятства тяхната образователна интеграция и ги поставя в риск от преждевременно напускане на училище.

През последните четири години промени в образователната мрежа са извършени само в община Враца:

- През 2018 г. е закрито ОУ „Христо Ботев“, с. Паволче поради трайна тенденция на намаляване на броя на децата, довела до невъзможност за формиране на паралелки в рамките на нормативно определения минимум;
- Считано от 01.01.2021 г. с решение на общински съвет, ДГ „Звездица“, гр. Враца става филиал на ДГ „Звънче“, гр. Враца;
- След направено проучване сред жителите на с. Вировско през 2021 г. е възстановена работата на филиала на ДГ „Зора“ в селото.

Съществуващата образователна инфраструктура в областта се определя като достатъчна за нуждите на местните жители и за периода 2023 – 2027 г. общинските ръководства считат, че не се налага определяне на нови терени за изграждане на образователни институции, както и че не се налага оптимизиране на училищната мрежа.

В детски градини в общините Враца и Бяла Слатина е въведено преподаване по системата на д-р Мария Монтесори, а от учебната 2022/2023 година и в началния етап на основното образование в гр. Враца – ОУ „Васил Левски“, НУ „Иван Вазов“, НУ „Иванчо Младенов“ и НУ „Св. Софроний Врачански“. В Монтесори педагогиката към всяко дете се проявява гъвкав подход, реагира се според нуждите, интересите, способностите и емоционалността му. Децата усвояват знания и компетентности според индивидуалния си темп на развитие. Стимулират се способностите, творческото мислене и креативността. Основният принцип на системата, че всяко дете е индивидуално и към него трябва да се

подхожда по този начин, ще допринесе за по-доброто качество на предучилищното и училищното образование.

През последните години се поставя категоричен и ясен акцент на професионалното образование както на национално, така и на областно и местно ниво. Съобразяването с местния бизнес и с пазара на труда е определящо при формиране на предложенията за държавен план-прием в областта. Визията на Областна администрация – Враца и на общинските ръководства също са за приоритетно развитие на професионалното образование и удовлетворяване на потребностите на местния бизнес с необходимите кадри. В тази връзка в три от общините – Оряхово, Криводол и Хайредин, в които няма професионална гимназия, във функциониращите средни училища се предлага прием единствено в професионални паралелки, като предлаганите професии и специалности се обсъждат на областно, общинско и училищно ниво. Такава е политиката и за останалите общини, където в населени места в които има само средно училище и приемът е в паралелки за придобиване на професионална подготовка /Галиче, Габаре и Роман/

В община Враца е съсредоточен голям брой средни училища – 5, които предлагат прием в по 1 профилирана паралелка. Идентифицира се необходимост да се потърси решение за промяна в структурата на училищната мрежа, предвид необходимостта от съобразяване с държавната образователна политика в областта на професионалното образование и предвид необходимостта от повишаване качеството на предлаганото образование.

Силни страни:

- Област Враца е с устойчива образователна мрежа, включваща образователни институции, гарантиращи равен достъп до образование и качество на образователния процес. Изградената мрежа е с обновена адекватна учебна среда и богата материално-техническа база. Създадени са условия за ефективен образователен процес, в т.ч. чрез неприлагани до момента и иновативни методи на преподаване и учене.
- Училищният и държавният план-прием са предмет на обсъждане на всички заинтересовани страни, като същите са балансирани спрямо икономическия профил на съответната община и при вземане предвид на интересите и потребностите на учениците и родителите;
- Училищата и детските градини проявяват активност в търсенето на партньори и осъществяване на дейности по проекти, вкл. Еразъм+, национални програми и др.;
- Създадени са условия за обхват на децата и учениците в задължителна възраст, като са осигурени ефективни условия за включването им в целодневна организация на учебния ден. Извършват се превантивни дейности за привличане и задържане на застрашените от отпадане деца и ученици.
- Обучението, възпитанието и социализацията на децата и учениците се осъществяват в рамките на единна културно-образователна среда, която създава гаранции за защита и развитие на отделните култури и традиции в рамките на обща образователна политика.

Области на подобрене:

- Целенасочена работа с родителите и активното им включване в образователния процес за мотивиране на учениците за системно посещение на образователните институции и намаляване на броя на извинените и неизвинени отсъствия от училище, за повишаване мотивацията за учене и създаване на навици у учениците

за трайно и системно учене, с цел превенция на отпадането на децата и учениците от образователната система, на насилието и ранните бракове;

- Провеждане на интегрирана политика и ангажираност на всички сектори, свързани с образованието, респективно с личностното и професионалното развитие на децата с цел преодоляването на проблема с обхвата на учениците;
- Изграждане на достъпна архитектурна среда в образователните институции за деца, ученици и хора с увреждания;
- Оптимизиране на материалната среда за спортни дейности;
- Търсене на балансирано решение за промяна в структурата на училищната мрежа в община Враца, предвид големия брой средни училища – 5, с цел съобразяване с държавната образователна политика в областта на професионалното образование и повишаване качеството на предлаганото образование.

III. Данни за децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование на територията на общината. Тенденции и прогнози

Данните за децата и учениците в област Враца през предходния 4-годишен период са, както следва:

Информация по учебни години за:	2021/2022	2020/2021	2019/2020	2018/2019
Общ брой деца в задължителна предучилищна възраст	3317	3051	2898	2905
Общ брой ученици в задължителна училищна възраст	15360	15061	15319	15633
Брой деца и ученици в риск	743	768	670	754
Брой деца и ученици с изявиени дарби	451	386	303	333
Брой деца и ученици с хронични заболявания	652	635	562	568
Брой деца и ученици със СОП	810	774	731	716
Брой пътуващи деца и ученици	2843	2810	2729	3009
Брой деца и ученици, чиито родители са в чужбина	825	791	794	780
Брой отпаднали в задължителна възраст (7-16)	22	39	31	51
% на обхвата за 7 - 16 годишни	97,02%	96,40%	96,95%	97,60%
% на обхвата за 6 годишни	99,16%	98,67%	99,00%	98,86%
% на обхвата за 5 годишни	99,18%	98,98%	98,49%	98,20%
% на обхвата за 4 годишни (за общините с решение на ОбС)	87,80%			
% на учениците, включени в целодневна организация на учебния ден (за учениците от I до VII клас)	73,60%	75,12%	74,63%	73,48%
% деца и ученици, включени във форми за развитие на интереси – СПОРТ	14,70%	12,73%	13,10%	14,80%
% деца и ученици, включени във форми за развитие на интереси – ИЗКУСТВО	20,24%	19,26%	19,86%	20,53%
% деца и ученици, включени във форми за развитие на интереси – НАУКА	23,79%	22,75%	22,70%	21,12%

Предучилищното образование е задължително от учебната година, която е с начало в годината на навършване на 5-годишна възраст на детето, като родителите избират вида на организацията на предучилищното образование. Този етап на образование е с особена важност за образователните резултати на децата. Изследване на Световната банка посочва, че „предучилищното образование помага за формиране на ключови компетенции и умения за по-нататъшното успешно развитие на децата“ – мотивация за учене и учене през целия живот, подпомага осигуряването на физическото, познавателното, езиковото, социалното, емоционалното и творческото развитие на децата. Изследване, проведено от УНИЦЕФ, посочва, че „предучилищната подготовка е и средство за превенция на ранното напускане и отпадането от училище“, като подпомага училищната готовност на децата, изравнява „нивото“ при постъпване в I клас и дава стабилна основа за по-нататъшното учене. Тенденцията при децата в задължителна предучилищна възраст в община Враца, Козлодуй и Криводол като цяло е към увеличаване на общия брой на децата. Има общини като Борован, Бяла Слатина, Мизия и Оряхово, в които вследствие на отрицателните демографски тенденции за последните четири години се наблюдава намаляване на броя на децата, което ще доведе до намаляване броя на групите в детските градини. В общините Мездра и Хайредин динамиката на броя на децата през последните години запазва относителна устойчивост. Най-малко деца в задължителна предучилищна възраст на областно ниво има през учебната 2020/2021 г., като за учебната 2021/2022 броят се увеличава. През 2021 г. в област Враца са регистрирани 1 242 родени деца. В сравнение с предходни години броят на живородените намалява. Вследствие на отрицателния прираст ще е необходима оптимизация на мрежата от детски градини. Позитивна мярка за включване на децата в системата на предучилищното образование е поемане на таксите за децата, посещаващи детските градини, от държавата, считано от 01.04.2022 г. Трудности при обхвата и записването на децата в задължителна предучилищна възраст създава недостатъчната ангажираност на някои родители.

Подлежащите на задължително обучение ученици за анализирания период варират. От 2018 г. години посоката е към намаляване, но през 2021 г. има инцидентно увеличение от 10 %. Във връзка с разпоредбите на Наредба №10 за организация на дейностите в предучилищното и училищно образование и прием на деца в първи клас в общинските училища, на територията на град Враца е направено райониране за разпределение на децата, подлежащи за I клас по постоянен/настоящ адрес на територията на града. Основната цел е постигане на добра пълняемост в сформирания паралелки по училищния план-прием за всяко училище, за да не се допуска намаляване на броя на паралелките в училищата.

Броят на децата и учениците в риск относително се запазва. Децата и учениците с изявени дарби, с хронични заболявания и със СОП са се увеличили с около 10%. В проекта "Подкрепа за приобщаващо образование", реализиран по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, са включени 6 детски градини и 14 училища, осъществяващи образование от предучилищно образование до основната образователна степен. По проекта допълнителна подкрепа за личностно развитие получават деца и ученици със специални образователни потребности, деца с изявени дарби, с хронични заболявания, както и деца, които са в риск.

Нарастването на броя деца и ученици от горепосочените категории се дължи от една страна на повишената компетентност на екипите в детските градини и училищата за разпознаване на потребностите им и своевременно оценка за предоставяне на подкрепа за личностно развитие. Обезпечаването на образователните институции с необходимите специалисти за реализиране на допълнителна подкрепа и реализирането на целенасочени и

ефективни дейности е предпоставка за обхвата на повече деца и ученици от горепосочените категории.

Една от мерките за гарантиране на достъп до образование е осигуряване на превоз за деца и ученици от населени места, в които няма образователна институция. Пътуващите деца и ученици за последната година са намалели с 11%, което е следствие и от отрицателната демографска тенденция.

Тенденция е увеличаване броя на деца и учениците, чиито родители са в чужбина. За тези деца обикновено се грижат лица от разширения роднински кръг – баби и дядовци, в някои случаи други роднини, съседи или познати. Това създава повишен риск от преждевременно напускане на училище, чести отсъствия без причина, изоставане в усвояване на учебния материал.

Съгласно данните, намаляват децата и учениците, отпаднали в задължителна училищна възраст, като е налице запазване на броя на обхванатите деца и ученици. Това е пряк резултат от изпълнението на дейностите по Постановление № 100 на МС от 08.06.2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст и добрата координация между заинтересованите институции.

До началото на учебната 2023 / 2024 г. общините са задължени да създадат необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование на децата от 4-годишна възраст. Предучилищната възраст е ключова за детското развитие и въвеждането на задължителното образование за четиригодишните е необходимост, като се възлага очакването мярката да има силно изразен положителен ефект. За област Враца тя е важна предвид големия процент деца от семейства, в които липсва отношение към образованието, чийто майчин език не е български и за които ранното включване в детска градина е критично важно за тяхното по-нататъшно включване и пълноценно участие в образователната система. За последните две години шест общини са приели решение за задължително предучилищно образование на четиригодишни деца. Получаването на социални и семейни помощи е обвързано със задължително посещаване от децата в задължителна предучилищна възраст в детските градини или подготвителните групи за задължително предучилищно образование. При предоставяне на социални и семейни помощи дирекции „Социално подпомагане“ следят за посещаемостта в групите за предучилищно образование на децата, навършили четири години. Това се отнася само за общините, в които това е задължително след решение на общинския съвет.

Образованието е интегрирана система, която освен образователния процес включва занимания по интереси, културни, спортни, социални дейности и реализирането на разнообразни проекти и програми с образователна насоченост. За развитие на различните интереси сред децата и учениците се прилагат национални програми и проекти, осигуряващи разнообразни възможности в тази насока.

От наличната информация е видно, че се запазва процентът на учениците, включени в целодневна организация на учебния ден, деца и ученици, включени във форми за развитие на интереси – спорт, изкуство или наука, което показва значимостта на националните програми и проектите.

Силни страни:

- Създадени са условия за равен достъп до качествено образование на всички деца ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст в област Враца;

- Приети са решения на общинските съвети за задължително предучилищно образование на децата на 4-години в шест общини;
- Създадени са условия за обхват на деца и ученици, подлежащи на задължително обучение;
- Осигурен е транспорт за децата и учениците, пътуващи от други населени места, в които няма детска градина или училище;
- Създадени са условия за включване на деца и ученици за развитие на интереси – спорт, изкуство, наука;
- Осигурени са условия за детското и ученическо хранене и за здравното обслужване на децата и учениците;
- Осъществява се взаимодействие между образователни институции, културни институти, читалища, спортни и младежки организации, насочено към откриване на дарби с творческа или спортна изява;
- Осигурени са безплатни познавателни книжки, учебници и учебни помагала за децата в задължителна предучилищна възраст и на учениците от I до VII клас в общинските училища;

Области на подобрение:

- Засилване и гарантиране на сигурността на децата и учениците в образователните институции;
- Необходимост от целенасочени и резултатни политики ориентирани към децата и учениците в риск, работата с родители на деца и ученици със СОП и с хронични заболявания, както и с незаинтересовани родители;
- Своевременна оценка и ефективна работа с децата и учениците с изяви дарби;
- Постигане на по-голяма ефективност в областта на превенциите – на рисково поведение след младите хора, зависимости и др. ;
- Продължаваща дейност за създаване на положителни нагласи и мотивация на деца, ученици, родители, педагогически специалисти за активно включване в образователния процес и в живота на училищната общност.

IV. Резултати на учениците от област Враца на ДЗИ и НВО – данни и анализ

Въпреки важността на вложените в реализирането на образователни политики средства и усилия, удовлетвореността на участниците в образователния процес, реализацията в бъдещето на днешните ученици, най-важният индикатор за развитието на образователната система си остават постигнатите резултати, измерени в количествени показатели и подлежащи на задълбочен анализ. Имено това е една от основните цели на националните външни оценявания и държавните зрелостни изпити, предвидени в Наредбата за оценяването на резултатите на учениците – „мониторинг на образователния процес за прилагане на политики и мерки, насочени към подобряване качеството на образование“.

Какви са и какво ни казват постигнатите резултати на учениците от област Враца на НВО и ДЗИ през последните години?

НВО по БЕЛ IV клас	2020/2021	2021/2022
Област Враца	70.80%	66.26%
Национално ниво	74.80%	70.46%
Къде сме ние	16 място	17 място

НВО по математика IV клас	2020/2021	2021/2022
Област Враца	55.85%	47.38%
Национално ниво	63.16%	57.33%
Къде сме ние	26 място	26 място

НВО по БЕЛ VII клас	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Област Враца	49,71 т.	44,87 т.	50,10 т.	49,43 т.
Национално ниво	53,06 т.	51,06 т.	53,86 т.	53,63 т.
Къде сме ние	14 място	15 място	13 място	12 място

НВО по математика VII клас	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Област Враца	28,95	30,27	26,38
Национално ниво	36,33	37,94	35,32
Къде сме ние	23 място	22 място	25 място

НВО по БЕЛ X клас	2020/2021	2021/2022
Област Враца	41,83 т.	38,36 т.
Национално ниво	45,01 т.	43,16 т.
Къде сме ние	12 място	16 място

НВО по математика X клас	2020/2021	2021/2022
Област Враца	26,88	28,73
Национално ниво	27,71	34,72
Къде сме ние	10 място	19 място

ДЗИ по БЕЛ	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Област Враца	3,98	4,08	3,99	3,75 /48,53 т.
Национално ниво	4,06	4,20	4,14	4,05 /52,77 т.
Къде сме ние	16 място	17 място	20 място	19 място

В край на учебната 2021 / 2022 г. са разработени формуляри, с които да се събере информация за факторите, оказали влияние върху резултатите от НВО и ДЗИ, както и за наложителните действия на училищно ниво и необходимостта от подкрепа. Важно е да се отбележи, че почти всички училища са се отнесли с необходимата сериозност и отговорност. Направените анализи са адекватни и смислени, а набелязаните мерки в повечето случаи са конкретни и съобразени със спецификата на училището. Така е изпълнена една важна цел – да се създаде култура за анализиране на резултатите, като се избегне писането на шаблони и търсене на причините извън това, което зависи от конкретния учител и училище.

При обобщението на анализите, направени от училищата, и в резултат на наблюденията на експертите могат да се изведат следните изводи:

Силни страни

- Осъзнавайки важността на външните оценявания и държавните зрелостни изпити, през последните години почти всички училищни ръководства са осигурили допълнителни часове по български и език и литература и по математика с оглед по-качествена и задълбочена подготовка на учениците.
- Учебните часове в класовете, в които се провеждат НВО и ДЗИ, се възлагат на опитни учители, с добра научна и методическа подготовка. Новоназначените учители са получили необходимата подкрепа от експертите, от колеги и професионални групи в социалните мрежи.
- Провеждат се работни срещи с участието на членове на комисиите за проверка и оценка, за да се изяснят особеностите при оценяването и да се уеднаквят критериите.
- Много добра практика, утвърдила се в последните години, е провеждането на пробни изпити. В IV и VII клас те се организират от експертите с единен формат и критерии, резултатите се анализират и обсъждат на работни срещи.
- Резултатите от НВО по БЕЛ в VII клас непрекъснато се подобряват.

Области на подобрене:

- Пълноценно използване на осигурените допълнителни часове за подготовка за НВО и ДЗИ чрез целенасочено планиране на тези часове.
- Повишаване на мотивацията на учениците за добро представяне на националните външни оценявания, особено в X клас.
- Подобряване на постиженията на националните външни оценявания в училищата, чиито резултат е под средния за областта.
- Подобряване на резултатите на учениците на НВО по математика в IV и VII клас.

V. Ресурсна обезпеченост на системата на предучилищното и училищното образование на територията на общината. Лидерство

Кадрова осигуреност в детските градини в област Враца

Информация по учебни години	2021/2022	2020/2021	2019/2020	2018/2019
Общ брой на педагогическите специалисти	511	506	501	492
Брой на педагогическите специалисти до 35 години	85	89	84	66
Брой на педагогическите специалисти от 36 до 55 години	266	309	297	292
Брой на педагогическите специалисти от 56 до 60 години	105	81	92	102
Брой на педагогическите специалисти над 60 години	55	27	26	32
Брой неспособни педагогически специалисти	11	14	12	10
Брой непедагогически персонал	487	491	485	477
Брой образователни медиатори	10	9	9	7
Брой помощници на учителя	8	8	6	1

Към м. юни 2022 г. щатният персонал в детските градини в област Враца наброява 1016 души. От тях 511 са педагогически специалисти, а 505 – непедагогически персонал. Наблюдава

се устойчивост в броя на педагогическите специалисти, които работят с децата в детските градини. Това кореспондира със сравнително устойчивия брой деца, които посещават образователни институции. Профилът на педагогическите специалисти в детските градини в област Враца показва увеличаване на средната възраст. Прави впечатление постепенното намаляване на педагозите във възрастовата група от 56 – 60 г. и увеличаването на педагозите от възрастовата група 60+ години. Това се дължи на естествените процеси на остаряване. В същото време групата педагози до 35 г. остава сравнително непроменена. Делът на педагогическите специалисти от тази възрастова група е 16, 63% от общия брой педагогически специалисти. Най-голям е относителният дял на педагогическите специалисти от възрастовата група 36 – 55 г. – 52% от общия брой педагогически специалисти, назначени в детските градини. Средната възраст на педагогическите специалисти в предучилищното образование в област Враца е около 47 години, като тенденцията е тя да се променя много плавно в посока нарастване. Данните за възрастта на педагогическите специалисти на национално ниво показват същите тенденции и в това отношение възрастовият профил на педагозите в област Враца не се различават от този в страната.

Запазва се ниският дял на неправопособните учители в детските градини. В област Враца има достатъчно квалифицирани кадри, отговарящи за заемането на длъжността „Детски учител“, но отдалечеността на малките населени места и липсата на транспорт затрудняват обезпечаването на някои детски градини с правоспособни специалисти. Не стои така въпросът с музикалните учители в детските градини. За цялата област Враца те са едва 6. Причина за това е, че през последните години няма обучение по тази специалност.

Наблюдава се нарастване и на специалистите с подкрепящи функции, назначени в детските градини – ресурсни учители, помощник-учители, образователни медиатори. Това се дължи на осъзнатата необходимост от ръководствата на детските градини от сформирани екипи за подкрепа за личностно развитие, обезпечавачи в максимална степен различните потребности на децата. Сравнително нисък остава броят на назначените в детските градини психолози. Такива са назначени в 12 градини.

Кадрова осигуреност в училищата в област Враца

Информация по учебни години	2021/2022	2020/2021	2019/2020	2018/2019
Общ брой на педагогическите специалисти	1759	1737	1739	1722
Брой на педагогическите специалисти до 35 години	271	246	232	212
Брой на педагогическите специалисти от 36 до 55 години	960	933	933	900
Брой на педагогическите специалисти от 56 до 60 години	373	408	411	461
Брой на педагогическите специалисти над 60 години	155	150	163	149
Брой неправопособни педагогически специалисти	57	49	32	37
Брой непедагогически персонал	505	520	511	504
Брой образователни медиатори	42	47	37	22
Брой помощници на учителя	30	19	12	8

Броят на педагогическите специалисти, работещи в училищата в област Враца, към м. юни 2022 г. е 1759. В периода 2018 – 2022 г. броят на заетите в училищното образование в област Враца педагогически специалисти е сравнително устойчив. Възрастовата структура на педагогическите специалисти в системата на училищното образование показва, че средната възраст на учителите е 49 години, като 39% от всички учителите в системата са на възраст над 55 години. Забелязва се тенденция на леко покачване на броя учители във възрастовата група до 35 години, но техният дял остава нисък – 15,45% от общия брой педагогически специалисти. Учителите във възрастовата група 60+ години са 8,8% от всички учители в училищното образование. При запазване на тези тенденции се очертава, че над 30% от практикуващите учители ще се пенсионират през следващите 10 години. Това налага вземането на мерки за привличане на повече млади специалисти, които да влязат в системата, за да се гарантира кадровата обезпеченост в бъдеще. В преобладаващата част от общините се очертава недостиг на правоспособни педагогически специалисти по математика, физика, чужди езици, информационни технологии. В малките общини (Хайредин, Роман, Оряхово) недостигът на правоспособни педагогически специалисти е още по-ясно изразен. В тези общини се срещат трудности при осигуряване на правоспособни начални учители, учители по учебните предмети „Изобразително изкуство“, „Музика“, „Български език и литература“, както и на ресурсни учители.

В периода се запазва тенденцията за назначаване в образователните институции на подкрепящи специалисти – ресурсни учители, психолози, помощник-учители и образователни медиатори, ерготерапевти, рехабилитатори, учител на деца с нарушено зрение. Към месец юни 2022 г. техният брой е 293. Относително висок е ръстът на назначените в училищата и детските градини помощник-учители. Към момента техният брой е 40. За сравнение през 2019 г. техният брой е бил едва 5. Това се дължи на факта, че в много от паралелките и групите броят на учениците със СОП е над 3, на осъзнатата необходимост от екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, както и за подкрепа на децата и учениците с тежки емоционални проблеми.

Преобладаващата част от образователните институции в област Враца са осигурени с обучен мениджърски състав с умения за работа, които прилагат ефективен лидерски стил чрез формиране на екипен дух, морал и сплотеност, които са базисни фактори за постижения и за резултатност в образователните институции. Срещат се и случаи на нарушения на трудовата дисциплина, за което са наложени съответни дисциплинарни наказания. За последните 4 години с „Предупреждение за уволнение“ са наказани трима директори на училища, а наказание „Забележка“ е наложено на осем директори. За отстраняване на допуснати пропуски и нарушения са издадени 97 заповеди за задължителни подписания.

За голяма част от директорите в системата на училищното образование може да се каже, че се ръководят от принципа на демократично ръководство, като включват служителите си в процеса на вземане на решения, стимулират ги да развият своя потенциал и да поемат повече отговорности.

Все по-трудно се мотивират педагогически специалисти за заемане на длъжността „Директор“. През последните години на конкурсни процедури за заемане на длъжността „Директор“ за преобладаващата част от обявените места се е явявал по един кандидат, а за обявени места предимно в малките населени места в областта дори липсват кандидати. Като възможна причина за това са липсата на изискваното образование и/или опасения от големите отговорности, които се очакват от тях – едновременно да бъдат администратори, които

управляват бюджета на училището, мениджъри, лидери на екип, главна връзка с родителите и обществото и носещи отговорност за стратегията на училището.

Видно от горното, по отношение на възрастовата характеристика се наблюдава негативната тенденция на повишаване на средната възраст на учителския състав. Анализът на данните за детските градини и училищата показва, че голяма част от педагогическия персонал е със значителен трудов стаж. Прогнозата за периода на действие на Стратегията е увеличение на потребностите от млади педагогически специалисти в сферата на предучилищното и училищното образование, като се очертава недостиг на специалисти по математика, физика, чужди езици, информационни технологии. Налага се необходимостта от предприемане на мерки за привличане на завършващи студенти към учителската професия като възможност за реализация и/или мотивиране за обучение на завършващи зрелостници по педагогически специалности.

Силни страни:

- Обезпеченост на преобладаващата част от образователните институции в област Враца с квалифицирани педагогически кадри;
- Увеличаване на дела на младите педагози в училища;
- Устойчив процес за повишаването на квалификацията на педагогическите кадри;
- Осъзнаване от страна на ръководните екипи на необходимостта от назначаване на ресурсни специалисти, образователни медиатори и помощник-учители.

Области на подобрене:

- Осигуряване на правоспособни педагогически специалисти в отдалечени населени места в малките общини в област Враца;
- Повишаване на ангажираността от страна на общините за анализиране на кадровата обезпеченост и предприемане на дейности за квалификация и преквалификация на педагогически специалисти в специалности, за които е установена или се очертава липса на правоспособни педагогически специалисти.

VI. Информация и анализ на данните за материалната среда и условията за подкрепа за личностно развитие

През последните години са положени усилия за модернизиране и адаптиране на материално-техническата база с оглед по-пълноценно удовлетворяване на потребностите на различните деца и ученици. Сградният фонд в образователните институции на територията на областта е разнообразен и част от него е строен преди повече от 50 години. През последните години са извършени дейности по саниране, внедряване на мерки за енергийна ефективност, а в част от институциите са изградени и нови отоплителни инсталации.

Изградена е достъпна архитектурна среда на входни и комуникационни пространства, както следва:

Община	Достъпна архитектурна среда									
	Общ брой училища и детски градини	Входни и комуникационни пространства						Пригодност на помещенията и пространствата за общо ползване за хора с увреждания		
		Достъпен вход		Достъпност до помещения и пространства				Брой училища и ДГ, в които са създадени условия в класни стаи и кабинети за деца/ученици с увреждания	Брой училища и ДГ, в които е осигурена използваемост на общи помещения - зала, аула, столова, физкултурен салон и др. за деца/ученици с увреждания	Брой достъпни и пригодни за хора с увреждания санитарно-хигиенни помещения
		Брой рампи	Брой подземни платформи	Брой училища и ДГ, в които има монтирани безопасни парапети	Брой училища и ДГ с поставена нехлъзгава настилка	Брой училища и ДГ, в които са поставени тактилни ивици	Брой подземни платформи			
Борован	6	3	0	1	0	0	0	1	2	1
Б. Слатина	17	7	1	9	0	1	2	1	4	8
Враца	51	18	8	13	6	1	6	13	11	13
Козлодуй	6	7	4	6	3	0	1	3	4	4
Криводол	12	2	0	1			0	1	1	0
Мездра	5	9	2	2	0	0	2	4	7	6
Мизия	9	1	0	1	0	0	0	1	2	1
Оряхово	5	4	0	5	3	2	0	1	2	2
Роман	3	1	0	4	0	0	0	1	0	2
Хайредин	6	1	0	0	0	0	1	1	0	1
Общо	113	53	15	42	12	4	12	27	33	38

Видно от данните, достъпна архитектурна среда в образователните институции на територията на областта не е изградена напълно. Достъпността до помещения и пространства

е частична. Изградени рампи за достъпен вход са налични само в 9 училища, а в детските градини само в община Враца – 6. Тези факти налагат осмисляне от страна на ръководната на образователните институции и общините в област Враца предприемане на дейности към адаптиране на архитектурната среда. В много образователни институции общите помещения и пространства не са пригодени за деца и ученици с увреждания – с обезопасителни парапети разполагат 42 училища и детски градини. Тактилни ивици има поставени само в образователни институции в 3 общини – в 12 училища и детски градини. С подемна платформа за достъп до помещенията и пространства разполагат едва 12 образователни институции в 5 общини. Процесът на приобщаване на децата със специални потребности и увреждания в училище е сложен и труден, но той е необратим, предвид ангажиментите на България като страна-член на Европейския съюз и произтичащите от това задължения по спазване на всички правни норми, гарантиращи правата на човека и принципите на недискриминация.

Изграждането на достъпна архитектурна среда е законово регламентирано, независимо от това дали в детската градина/училище се обучават деца/ученици със специални образователни потребности. Независимо от постигнатите положителни резултати относителният дял на детските градини и училищата с адаптирана архитектурна среда, спрямо общия брой на детските градини/училища, е изключително нисък, поради което темповете на нейното изграждане следва да бъдат ускорени.

По отношение спортната база, функциониращите библиотеки, STEM кабинети и учебни работилници обобщените данни могат да бъдат представени, както следва:

Община	Общ брой училища, детски градини и ЦСОП	Спортна база			Брой библиотеки	Брой действащи лаборатории по природни науки	Брой STEM кабинети	Брой учебни работилници
		Брой физкултурни салони	Брой спортни площадки	Брой спортни съоръжения				
Борован	6	3	5	8	2	0	0	10
Бяла Слатина	17	15	15	65	10	0	4	13
Враца	51	33	64	130	16	10	11	13
Козлодуй	6	14	23	42	7	1	4	5
Криводол	12	2	10	21	0	0	0	6
Мездра	5	8	22	40	3	0	1	3
Мизия	9	5	5	7	2	2	0	1
Оряхово	5	5	11	18	0	0	2	1
Роман	3	4	5	3	2	0	0	4
Хайредин	6	2	3	32	0	0	0	1
Общо	113	91	163	366	42	13	22	57

В област Враца продължава да има образователни институции без закрыта спортна база – физкултурен салон. Неприемлив факт е, че все още има училища, чиито ученици са лишени от възможността да спортуват при нормални условия през зимата, като по този начин не се

изпълнява и училищният учебен план. Двадесет и пет са образователните институции в областта без физкултурен салон, като най-голям е проблемът в община Враца – 18 училища и детски градини. Изграждането и оборудването на физкултурни салони ще създаде условия за нормално практикуване на физическото възпитание и спорта в рамките на образователния процес. Развитието на спорта е предпоставка за намаляване на зависимостите и създава условия за преодоляване на неблагоприятните тенденции в здравословното състояние на подрастващите, последица от недостатъчната двигателна активност. Благоприятен е ефектът и по отношение на дейностите, свързани с понижаване на дела на преждевременно напусналите образователната система.

С много добра спортна база разполагат децата и учениците в град Роман, където в СУ „Васил Левски“ са изградени три спортни площадки – футбол, волейбол, баскетбол и открит фитнес.

Ежегодно десетки училища от област Враца кандидатстват по НП „Осигуряване на съвременна образователна среда“, модул „Библиотеките като образователна среда“. Въпреки оказаната помощ при създаването на проектните предложения, одобрените проекти са много малко – две училища за учебната 2020/2021 г. и три училища за учебната 2021/2022 г. В одобрените училища са създадени кътове за четене, закупени са книги и са осъществени интересни дейности съвместно с Регионалната библиотека „Христо Ботев“, местни библиотеки и читалища.

Учениците в 42 училища разполагат с училищни библиотеки. Съществуващите училищни библиотеки се обогатяват с научна и художествена литература и чрез средства от участие по други национални програми, проекти и граждански инициативи.

В училищата, в които няма възможност за обособяване на специално помещение за училищна библиотека, се обособяват кътове в общите помещения и в класните стаи.

През последните години образователните институции в област Враца полагат целенасочени усилия за създаване на специализирани кабинети и подобряване на материално-техническата база, в която да се осъществяват разнообразни дейности за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците. В детските градини и училищата са обособени 60 ресурсни кабинета, 34 кабинета за психологическа подкрепа, 3 зали за психо-моторика, 1 солна стая, 8 сензорни стаи. Като недостатъчен може да се отчете броят на самостоятелно обособените логопедични кабинети. В детските градини са обособени 14 такива, в училищата техният брой е 18. Налице е тенденция за ръст на броя на кабинетите за подкрепа за личностното развитие на учениците с изяви дарби в различни области – програмиране, изобразително изкуство, танцово изкуство и др.

В ЦСОП „Д-р Петър Берон“, гр. Враца е създадена среда, гарантираща ефективното обучение и подкрепа на деца и ученици с множество увреждания. Оборудвани са кабинети за професионално обучение, логопедична терапия, психологична подкрепа, зали за сензо-моторика, сензорна стимулация, арт-терапия, Монтесори обучение, солна стая.

Центровете за подкрепа за личностното развитие, които функционират на територията на област Враца, ежегодно модернизират материално-техническата си база и създават функционални кабинети, в които се провеждат разнообразни дейности, подкрепящи личностното развитие на децата и учениците.

От обобщението на данните става ясно, че столово хранене е осигурено във всички общини, като в 20 училища функционира самостоятелен стол, а в 36 училища храната се осигурява чрез кетъринг.

Община	Столово хранене	
	В самостоятелен стол	Чрез кетъринг
Борован	1	0
Бяла Слатина	0	10
Враца У	3	9
Враца ДГ	4	
Козлодуй	6	0
Криводол	2	3
Мездра	1	4
Мизия	1	2
Оряхово	0	5
Роман	2	2
Хайредин	0	1
Общо	20	36

На учениците се осигурява здравословна храна съобразно нормативните изисквания, насърчава се развитието на хигиенни навици, малките деца се научат как правилно да използват прибори за хранене и салфетки в училищните столове, развиват се социалните им умения.

За децата и за учениците (от I до XII клас включително), които отговарят на условията на чл. 283, ал. 2 от Закона за предучилищното и училищното образование, както и за пътуващите до средишните училища в областта, е организиран безплатен транспорт. Превозът на децата и учениците се осъществява чрез собствен транспорт в 12 образователни институции, от които 8 училища в община Враца, 2 училища в община Козлодуй и 2 училища в община Мездра. В 55 училища и детски градини транспортът е организиран чрез автобуси към съответната община, а в общините Бяла Слатина, Враца и Мездра транспортът е възложен на превозвачи.

Община	Транспорт		
	Брой училища и ДГ, за които транспортът е организиран чрез автобус към училището/ДГ	Брой училища и ДГ, за които транспортът е организиран чрез автобус към общината	Брой училища и ДГ, за които транспортът е възложен на превозвач/превозвачи
Борован	0	4	0
Бяла Слатина	0	13	3
Враца	8	4	5
Козлодуй	2	2	0
Криводол	0	5	0
Мездра	2	9	3
Мизия	0	4	0
Оряхово	0	8	0
Роман	0	3	0
Хайредин	0	3	0
Общо	12	55	11

Със средствата, предоставяни на образователните институции за поддръжка на материално-техническата база, ежегодно се извършват текущи ремонти и дейности с цел

осъвременяване и подобряване на условията за обучение, възпитание и социализация. Изразходваните средства в последните години са както следва:

Сума на изразходваните средства:	2021 г.	2020 г.	2019 г.	2018 г.
От държавния бюджет	68 473 711 лв.	51 304 725 лв.	45 526 377 лв.	39 422 752 лв.
От общинския бюджет	14 782 386 лв.	12 800 952 лв.	12 255 141 лв.	10 337 605 лв.
По проекти и национални програми	5 897 375 лв.	4 478 179 лв.	2 511 583 лв.	2 268 308 лв.
Собствени приходи на образователните институции	352 210 лв.	263 638 лв.	332 900 лв.	348 565 лв.
Друго	501 007 лв.	100 368 лв.	57 167 лв.	272 034 лв.

От представените данни е видно, че средствата за поддръжка на материално-техническата база на образователните институции непрекъснато се увеличават. Поддръжката и модернизирването е приоритет на всички ръководства. Непрекъснато се обновява интериора на класните стаи и помещенията за занимания, осъществяват се ремонтни дейности на сградния фонд и инсталациите на училищата и детските градини, МТБ се осъвременява с дидактически средства, информационни и комуникационни технологии, като се използват и възможностите, предоставени от националните програми на МОН. Показателен факт е, че за 2021 г. с такава насоченост са изразходвани 5 897 375 лв. Може да се смята, че подобряването на условията за обучение, възпитание и социализация е благоприятна предпоставка за предоставяне на качествено образование на децата и учениците в област Враца.

Силни страни:

- Създадена модерна и съвременна образователна среда, което е благоприятна предпоставка за предоставяне на качествено образование;
- Реновира се сградният фонд и се внедряват мерки за енергийна ефективност, с което се постига намаляване потреблението на електрическа и топлинна енергия, а от там и разходите за поддръжка;
- Осигурен е безплатен транспорт на деца и ученици, което благоприятства превенцията на отпадане и преждевременно напускане на училище;
- Столово хранене е осигурено във всички общини за учениците, включени в целодневна организация на учебния ден;

Области на подобрене:

- Подобряване на МТБ във филиалите на детските градини;
- Подобряване/усъвършенстване на МТБ в определени училища, за които общините идентифицират необходимост;
- Привеждане на дворните пространства на училищните и детските градини в съответствие с изискванията за безопасност на децата/учениците;
- Повишаване на активността на образователните институции и общините за работа по проекти и национални програми, свързани с разширяване възможностите за подобрене на материалната база;

- Подобряване състоянието на спортните площадки, ремонти и оборудване на физкултурни салони;
- Създаване на достъпна среда във всички образователни институции;
- Разширяване мрежата на училищата, осигуряващи столово хранене и за ученици, невключени в целодневно обучение, с цел подобряване качеството на живот, особено на учениците от семейства с нисък социален статус;
- Развитие и усъвършенстване на съществуващите практики при предоставянето на обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

VII. Заинтересовани страни и осъществени взаимодействия - с представители на бизнеса, институции и организации, в т.ч. НПО и др.

Междунституционалните връзки са от изключително значение за оптимално функциониране на системата на предучилищното и училищното образование. Образователните институции в област Враца активно взаимодействат с общините, с отделите „Закрила на детето“ към ДСП, РЦПППО, Център за кариерно ориентиране – Враца, НПО и др.

Едно от приоритетните взаимодействия е с родителите. За осъществяването на този приоритет се планират и реализират разнообразни дейности:

- съвместни проекти с партниращи организации в областта на науката, културата, изкуството, спорта и др.
- взаимодействие на институциите в системата на образованието с териториалните органи на изпълнителната власт, органите за местното управление.
- Популяризиране дейността на образователните институции на общински, областни, национални форуми и в медийното пространство.

От съществено значение е партньорството с висши училища при продължаващата квалификация на учителите, с други училища в областта и страната при организирането на различни прояви, събития, обмяна на опит и др. , с органите на местно самоуправление при подготовката, реализирането и управлението на национални и международни програми и проекти, подпомагащи дейности в областта на образованието. Определящо е сътрудничеството със социалните партньори при разработване на концепции, вътрешно-нормативни документи, предложения, мнения, становища за съвместни проекти и модернизиране на материалната база на образователните институции.

Както вече беше отбелязано, от съществено значение за училищата, особено за тези осъществяващи професионално образование, е партньорството с фирми с дейност, свързана с осъществяването на обучение.

От някои заинтересовани страни като сериозен дефицит се разглежда липсата на ВУЗ в област Враца и се отчита като благоприятно условие в икономически, обществен и социален план разкриването на Северозападен университет. Предвид голямата обществена значимост на въпроса, както и нивото на вземане на решения от такова естество, е необходимо подлагането му на обществена дискусия, което при съответни изводи и решения би могло да бъде включено в планираните мерки в настоящата Стратегия.

Силни страни:

- Добре развита и материално обезпечена образователна инфраструктура;

- Изградени добри взаимодействия с институции и партньори във връзка с обхвата на децата и учениците, подлежащи на задължително предучилищно и училищно образование в т.ч. на деца и ученици от уязвими групи;
- Опит в подготовката и изпълнението на проекти и инициативи, финансирани със средства от ЕС;
- Провеждане на общински инициативи и благотворителни кампании с участие на образователните институции, организации и представители на бизнеса;
- Професионалното образование в част от общините осигурява необходимите кадри за фирмите, функциониращи на територията им в сферата на машиностроенето, обработката на скално-облицовъчни материали, шивашката промишленост, хранително-вкусовата промишленост, машиностроенето, селското стопанството и др.; изградени добри партньорски взаимоотношения с работодатели – фирми в сферата на производството и услугите, земеделски производители, кметства по населени места на териториите на общините;
- На територията на област Враца е единствената в Република България Професионална гимназия по каменообработване, с. Кунино, община Роман.

Области на подобрене

- Подобряване на ефективността на взаимодействието между образователната система, бизнеса и институциите за подобряване качеството на подготовка на учениците и създаването на условия за пълноценна реализация на пазара на труда;
- Разглеждане на възможности за разкриване на нови специалности, които са необходими на стопанската система в областта;
- Включване на институциите в общи проекти за подкрепа на личностното развитие и търсене на допълнително финансиране през национални и европейски програми;
- Координиране на подкрепящите мерки и единния подход към учениците в риск от отговорните институции;
- Координирани действия между институциите за подобряване на родителския капацитет на родителите на деца и ученици от уязвими групи.
- Разумно използване на наличните уникални природни феномени и ресурси, и богато биологично разнообразие за реализиране на дейности между образователните институции, бизнес и други институции и гарантиране на устойчивото развитие на областта.

ВИЗИЯ

Качествено предучилищно и училищно образование, ефективно подкрепено от бизнес, граждани и партньори, подготвящо компетентни и функционално грамотни млади хора, с потенциал за пълноценна реализация, способни и мотивирани да работят за развитието и просперитета на област Враца.

ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

- 1. Ефективно включване, качествено образование и ориентация към придобиване на ключови компетентности**
 - 1.1. Създаване на работещи приобщаващи политики на училищно, общинско и регионално ниво за ефективно включване и участие в образователния процес на децата и учениците
 - 1.2. Подобряване качеството на предоставяното образование: повишаване на резултатите от обучението на учениците и ориентация към придобиването на ключови компетентности
 - 1.3. Качествена оценка на индивидуалните образователни потребности и индивидуализация на подкрепата за личностно развитие
 - 1.4. Превенция и намаляване на агресията и тормоза и недопускане на дискриминация в образователните институции
- 2. Квалифицирани, мотивирани и креативни педагогически специалисти**
 - 2.1. Повишаване на авторитета, социалния статус и квалификацията на учителите
 - 2.2. Подобряване на дигиталните компетентности на педагогическите специалисти
 - 2.3. Повишаване на комуникативните умения на учителите
 - 2.4. Повишаване на квалификацията на образователните медиатори относно работа с родители, деца и ученици
 - 2.5. Изграждане на мрежи от професионални общности за споделяне на успешни практики
- 3. Ефективно взаимодействие с родителите**
 - 3.1. Подобряване на информираността на родителите относно дейностите в образователните институции
 - 3.2. Разширяване на формите и методите на взаимодействие с родителите
 - 3.3. Взаимодействие с родителите за намаляване на проявите на агресия и неприемливо поведение на децата и учениците
- 4. Оптимална образователна инфраструктура, съвременна и иновативна образователна среда**
 - 4.1. Адаптиране образователната инфраструктура към реалната необходимост в населените места и общините и създаване на условия за устойчивост
 - 4.2. Сигурна, съвременна и иновативна образователна среда Модернизиране на спортната база в образователните институции
- 5. Обучение в професии на бъдещето**
 - 5.1. Внедряване на нови професии, ориентирани към нуждите на пазара на труда и развитието на обществото
 - 5.2. Осъществяване на обучение, свързано с прехода към цифрова и зелена икономика

- 5.3. Активизиране на взаимодействието с бизнеса във връзка с подготвянето на кадри, адекватни на потребностите на пазара на труда
- 5.4. Взаимодействие с висши учебни заведения във връзка с обучение по нови професии и специалности

6. Учене през целия живот

- 6.1. Популяризиране на възможностите за учене през целия живот
- 6.2. Осигуряване на условия за осъществяване на ученето през целия живот
- 6.3. Създаване на условия за продължаване на образованието в следваща степен в област Враца

7. Ефективно управление и мрежи

- 7.1. Модернизиране на методите за управление на образователните институции
- 7.2. Включване на образователните институции в мрежи
- 7.3. Привличане на работодателите в мрежи за въвеждане на иновации в сферата на професионалното образование и обучение

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

по приоритетни области на въздействие и оперативни цели

за изпълнение на Стратегията за развитие на предучилищното и училищното образование в област Враца (2023 – 2027)

Приоритетни области, оперативни цели, дейности	Срок за изпълнение	Координатор/ отговорник	Партньори	Индикатори за изпълнение	Източници на финансиране
1. Ефективно включване, качествено образование и ориентация към придобиване на ключови компетентности					
<i>1.1. Създаване на работещи приобщаващи политики на училищно, общинско и регионално ниво за ефективно включване и участие в образователния процес на децата и учениците</i>					
Планиране и реализиране на мерки и дейности за подобряване на ефективността на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, съобразно конкретните условия на институцията	Ежегодно	РУО	Училища, детски градини, общини, други заинтересовани страни	Не по-малко от 95% деца и ученици, включени в образователната система	Бюджети на институциите
Провеждане на работни срещи с екипите за обхват по актуални теми, свързани с прилагането на Механизма	Ежегодно, в началото на учебната година	РУО	Училища, детски градини, общини, други заинтересовани страни	Не по-малко от 95 % от членовете на екипите за обхват	Бюджети на институциите
Използване на възможностите за осигуряване на равен достъп до образование чрез определяне на средищни и защитени училища и детски градини	Ежегодно	РУО	Общини	Не по-малко от 95% деца и ученици, включени в образователната система	Държавен бюджет

Преодоляване на бариери пред достъпа до образование чрез осигуряване на оптимален безплатен транспорт за децата и учениците от населени места без ДГ/училище	През целия период	Общини	Училища, Детски градини	100% деца и ученици от населени места без ДГ / училище (от съответната степен)	Държавен бюджет
Създаване на пълноценни условия за организация на детското и ученическото хранене Подпомагане на храненето на учениците	През целия период	Общини, Детски градини, Училища		Неприложимо	Средства от бюджетите на съответните институции
Анализиране на необходимостта и закупуване на учебници за учениците, за които не се предоставят безплатни такива	През учебната 2023/2024 г.	Училища	Общини, НПО и др.	100% от учениците, за които е идентифицирана необходимост	Средства от бюджетите на съответните институции, спонсорства, дарения
Осигуряване на условия за достъп до безплатни учебници по общообразователна подготовка за всички ученици от I до XII клас	От учебната 2024/2025 г.	Училища, Общини	РУО	100% от учениците от I до XII клас	Средства от държавния бюджет
Предоставяне на материални и морални стимули за децата и учениците с постижения в областта на науката, технологиите и изкуствата, културата и спорта. Прилагане на мерки за закрила и подкрепа на деца и ученици с изяви дарби	През целия период	Образователни институции, РУО, общини	НПО, работодателски организации, родители	Брой поощрени деца/ученици	Средства от бюджетите на съответните институции, държавен бюджет, финансиране по европейски и национални програми и проекти
Прилагане на ефективен модел /система за успешна адаптация и плавно преход на детето от семейната среда към детската градина, включително чрез организиране на подкрепяща, приемна, безопасна, мултикултурна, интерактивна среда съвместно със семейството	Ежегодно	Детски градини, родители	РУО, НПО	Не по-малко от 90% от детските градини	От бюджета на детската градина, национални програми и проекти
Представяне на функционалностите на единната електронна платформа за	2023 г.	МОН, РУО	Образователни институции и	1 събитие	По проект

образователни услуги и съдържание – „Дигитална раница“ и подкрепа на образователните институции при използването на електронните ресурси на платформата	През целия период		обучителни организации	100% от образователните институции	
Повишаване на обхвата на включените ученици I – VII клас в целодневната организация на учебния ден и оптимизиране на дейността	През целия период	Училища	РУО, общини	95 % от учениците, за които е идентифицирана необходимост	От бюджета на образователните институти, национални програми
Включване на педагогическите специалисти в обучения за осъществяване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, както и обучения на непедагогическия персонал, вкл. образователни медиатори и социални работници	Ежегодно	РУО, Образователни институции, РЦПППО, ЦПЛР	Общини, обучителни организации, НПО	80% от педагогическите и 100% от непедагогическите специалисти	Бюджети на институциите
Прилагане на система за наставничество/ менторство на училищно равнище, базирана на подхода „Връстници обучават връстници“ с цел подобряване на училищните умения на ученици в риск от отпадане (със слаб успех, допускащи безпричинни отсъствия и др.)	През целия период	Училища в област Враца	Родители	Не по-малко от 95 % от идентифицираните ученици в риск от отпадане	Не се изисква
Включване на учениците със слаба мотивация във форми за развитие на интересите и потребностите	2023-2027	Образователни институции	Общини	Не по-малко от 75% от учениците със слаба мотивация	От бюджетите на образователните институции Проектно финансиране
Разработване (актуализиране) и прилагане на училищни политики за поощряване на посещаемостта на учениците	Ежегодно	Училища	Общини, родители	100% от училищата	Училищен бюджет, национални програми, спонсорства, дарения
Осигуряване на условия за изява на надарени деца и ученици, на деца и ученици в риск, деца и ученици със	Ежегодно	Общини, образователни институции, РЦПППО	РУО, родители, НПО		Средства от бюджетите на съответните институции, финансиране по

специални образователни потребности, деца и ученици с хронични заболявания					европейски и национални програми и проекти
Организиране на инициативи за подобряване на мотивацията за учене и кариерно ориентиране на учениците с участието на изявени личности	Ежегодно	Образователни институции	Общини, родители, РУО институции и НПО	В 100% от образователните институции	Не се изисква
Разработване, дигитализиране и осигуряване на учебни помагала за децата и учениците със специални образователни потребности (достъпни и за екранен четец)	През целия период	РЦПППО	РУО, образователни институции, издателства, НПО	Брой ресурси	Средства от бюджетите на съответните институции, финансиране по европейски и национални програми и проекти
<i>1.2. Подобряване на качеството на предоставяното образование: повишаване на резултатите от обучението на учениците и ориентация към придобиването на ключови компетентности</i>					
Прилагане на иновации в образователния процес, компетентностен подход, проектно-базирано обучение, развитие на ключови компетентности у децата и учениците. Включване в годишните планове на институциите на конкретни дейности с такава насоченост	Ежегодно	Директори на образователните институции	РУО	100 % от институциите	Не се изисква
Задълбочено анализиране на постигнатите резултати от обучението на учениците на ниво училище и на областно ниво. Създаване на култура на анализиране чрез отчитане на факторите, влияещи на резултатите, областите на подобрение и необходимите мерки.	Ежегодно, след провеждане на НВО и ДЗИ	Учители, директори на училища, експерти от РУО	Училища, РУО	Извършени анализи	Не се изисква

Методическо подпомагане на учителите за успешна подготовка за НВО и ДЗИ чрез провеждане на единни входни равнища, пробни външни оценявания и ДЗИ, предоставяне на примерни изпитни материали.	Ежегодно	РУО	Училища, ЦОПУО	100 % от учителите, подготвящи ученици за НВО и ДЗИ	Не се изисква
Организиране на училищни и междуучилищни състезания, насочени към прилагане на придобити знания и умения в различни области	През целия период	Образователни институции	РУО, общини	Брой състезания	От бюджета на образователните институции
Провеждане на работни срещи с педагогическите специалисти за анализ на дефицитите, методическа подкрепа за прилагане на подходи за преодоляването им, представяне на успешни модели за работа.	Ежегодно	РУО	Образователни институции	Брой работни срещи	Не се изисква
Планиране, реализиране и популяризиране на инициативи за насърчаване на четенето и за повишаване на функционалната грамотност на децата и учениците.	Ежегодно	Училища и детски градини	РУО, културни институции, родители	Брой инициативи	От бюджета на училищата, детските градини и културните институции
Реализиране на инициативи с деца и ученици за формиране на демократични ценности и гражданско участие и съзнание	2023 – 2027	Образователни институции	РУО, институции, НПО, родители	Брой инициативи	Не се изисква
Организиране на форуми /събития за популяризиране на успешни практики в образователните институции, насочени към повишаване на качеството на образованието и ориентирани към придобиване на ключови компетентности	2024 г. 2026 г.	РУО	Образователни институции, РЦПППО, Общини, медии	Брой събития	От бюджета на институциите

Ефективно използване на възможностите на допълнителното обучение по български език за деца и ученици, вкл. и за тези, за които българският език не е майчин	През целия период	Образователни институции	Общини, РУО	100% деца и ученици, за които е установена такава необходимост	Средства от бюджетите на съответните институции, финансиране по европейски и национални програми и проекти
Изграждане на училищна STEM среда по Инвестиционен проект 1 „STEM центрове и иновации в образованието“ в рамките на Стълб 1 "Иновативна България", Компонент „Образование и умения“ от Националния план за възстановяване и устойчивост	2023-2026	Образователни институции, РУО	Общини, родители, НПО, обществени съвети, училищни настоятелства	Брой изградени училищни STEM центрове	Проектно финансиране към НПВУ, компонент Образование и умения
Реализиране на дейности във връзка с внедряване и прилагане на обучителния метод „Монтесори“ в детски градини и училища	2023 – 2027	ДГ и училища	Общини, РУО, висши училища	Брой образователни институции, реализиращи метода „Монтесори“	Бюджети на образователните институции
Използване на възможностите за включване в програми на фондация „Заедно в час“, насочени към развиване на умения за 21. век	Ежегодно	Училищни екипи	Фондация „Заедно в час“, РУО	Брой образователни институции	Не се изисква
<i>1.3. Качествена оценка на индивидуалните образователни потребности и индивидуализация на подкрепата за личностно развитие</i>					
Извършване на анализ на необходимостта от методическа подкрепа на екипите за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) в детски градини и училища и на взаимодействието им с Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО).	Април – септември 2023 г.	РУО	Училища, Детски градини, РЦПППО	Извършен анализ	Не се изисква

Планиране и реализиране на работни срещи, семинари, обучения с ЕПЛР в училищата и ДГ	Ежегодно	РУО, РЦПППО	Образователни институции, общини	Реализирани инициативи	Не се изисква
Осигуряване на допълнителна подкрепа на ученици с изяви дарби за високи постижения	През целия период	Училища	ЦПЛР, РУО	100% за учениците, за които е идентифицирана необходимост	Средства от бюджетите на съответните институции, национални програми и проекти
Превенция и своевременно идентифициране на обучителни затруднения	През целия период	Образователни институции	РУО, общини	100% за децата и учениците с установена необходимост	Не се изисква
Създаване и поддържане на регистър на специалистите, осигуряващи допълнителна подкрепа	2023 г. Ежегодно	РЦПППО	Образователните институции	Създаден и ежегодно актуализиран регистър	Не се изисква
Насърчаване на творческите изяви на децата и учениците чрез популяризиране на постигнатите успехи от участия в конкурси в местни и национални медии, провеждане на творчески срещи на ученици и учители, подпомагане на създаването на различни продукти и др.	Ежегодно	РУО	Образователните институции, медии	Брой публикации Брой проведени срещи Брой създадени продукти	Не се изисква
Отличаване на ученици, класирани на призови места в международни и/или национални олимпиади, състезания, конкурси, конференции, свързани с различни сфери на знанието. Връчване на почетното отличие на РУО - Враца по повод 24 май	Ежегодно	РУО	Образователни институции	Брой връчени грамоти	Не се изисква
1.4. Превенция и намаляване на агресията и тормоза и недопускане на дискриминация в образователните институции					
Изграждане на системи за сигурност и контрол на достъпа в ДГ и училищата; изграждане и поддържане на видеонаблюдение	До септември, 2023 г.	Образователни институции	Общини	90% от образователните институции	Бюджет на образователни институции и общинско финансиране

	През целия период				
Ефективно взаимодействие на Координационните съвети за превенция и интервенция на насилието и тормоза с местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, представители на детска педагогическа стая и Центровете за обществена подкрепа	През целия период	Образователни институции, общини	РУО	100% от образователните институции	Не се изисква
Планиране и реализиране на дейности за повишаване на социалните умения на децата и учениците за подобряване на общуването и решаване на конфликти по ненасилствен начин	Ежегодно	Образователни институции	Общини, РУО	100% от образователните институции	Не се изисква
Провеждане на инициативи и спортни мероприятия за поощряване на толерантността и превенция на агресията	През целия период	Образователни институции	РУО, общини, родители	Брой реализирани мероприятия	Бюджет на образователните институции, проектно финансиране, спонсорство
Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за управление на конфликти, справяне с агресията, дискриминацията и насилието чрез специализирани обучения	През целия период	Образователни институции	РУО, общини, обучителни организации	75% от педагогическите специалисти	Средства от бюджетите на съответните институции, финансиране по европейски и национални програми и проекти

2. Квалифицирани, мотивирани и креативни педагогически специалисти

2.1. Повишаване на авторитета, социалния статус и квалификацията на учителите

Анализ на общинско ниво на осигуреността с педагогически специалисти; разработване и прилагане на планове/програми за обезпеченост на системата на предучилищното и	До края на 2023 г.	Общини	РУО, образователни институции, висши училища	Изготвени анализи	Общински бюджети, от други източници
---	--------------------	--------	--	-------------------	--------------------------------------

училищното образование с квалифицирани кадри	През целия период			Разработени планове/програми от всички общини	
Разработване и прилагане на система за анализ на потребностите от продължаваща квалификация на педагогическите специалисти	Ежегодно	Образователни институции	РУО	Брой анализи	Неприложимо
Определяне на приоритетни области за професионална квалификация на педагогическите специалисти	Ежегодно	РУО	Образователни институции	Утвърдена система/процедура	Неприложимо
Провеждане на въвеждащо обучение (семинари) на новоназначени учители и директори	Ежегодно	РУО	Образователни институции	90% от новоназначените учители и директори	Не се изисква
Насърчаване на учителите за кариерно израстване чрез придобиване на професионална квалификационна степен	През целия период	Ръководни екипи на образователните институции	РУО, Университети и обучителни организации	Брой педагогически специалисти, придобили ПКС	Не се изисква
Отличаване на водещи педагогически специалисти и повишаване на техния авторитет чрез присъждане на наградата на началника на РУО – Враца за 24 май - грамота.	Ежегодно	РУО	Образователни институции, медии	Брой наградени педагогически специалисти	От бюджета на РУО
Популяризиране на успехите на педагогическите специалисти в медии и социални мрежи	Ежегодно	Образователни институции, РУО	Медии	Брой публикации	От бюджета на образователните институции
<i>2.2. Подобряване на дигиталните компетентности на педагогическите специалисти</i>					
Обучения на педагогическите специалисти в различни области на дигиталната компетентност	През целия период	Образователни институции	Висши училища, РУО	Не по-малко от 30% педагогически специалисти	Проектно финансиране; от бюджета на образователните институции

Въвеждане на облачни технологии за образователни цели и при управление на институциите	2023 – 2027	Образователни институции	РУО, МОН	100% от образователните институции	Средства от бюджетите на съответните институции, финансиране по европейски и национални програми и проекти
Обучения за развитие на уменията на педагогическите специалисти за разработка и използване на дигитално учебно съдържание	Ежегодно	Образователни институции	РУО, МОН	Брой обучени педагогически специалисти	Средства от бюджетите на съответните институции, финансиране по европейски и национални програми и проекти
<i>2.3. Повишаване на комуникативните умения на учителите</i>					
Организиране на тренинги за повишаване на комуникативните умения на педагогическите специалисти	Ежегодно	Образователни институции	Обучителни организации	По 1 тренинг годишно	От бюджета на образователните институции
Организиране на работни срещи за представяне на успешни подходи и стратегии за комуникация с деца и ученици със специални образователни потребности	Ежегодно	РУО, РЦПППО	Образователни институции	Брой срещи	Не се изисква
Провеждане на обучения на педагогически специалисти за работа в интеркултурна образователна среда	Ежегодно	Образователни институции	РУО, обучителни организации	Брой обучени педагогически специалисти	Средства от бюджетите на съответните институции Проектно финансиране
Насърчаване и стимулиране на учителите за описване и публикуване на уроци и практики в специализирани издания, за създаване на образователни продукти, вкл. електронни	През целия период	РУО	Педагогически специалисти, научни звена	Брой публикации Брой образователни материали	От бюджета на образователните институции
<i>2.4. Повишаване на квалификацията на образователните медиатори относно работа с родители, деца и ученици</i>					

Повишаване на квалификацията на образователните медиатори чрез обучения за работа в интеркултурна среда	2023 – 2027	Образователни институции	Обучителни организации, НПО	Брой образователни медиатори, преминали обучение	От бюджета на образователните институции Проектно финансиране
Включване на образователните медиатори в регионални срещи за супервизия	2023 – 2027	Образователни институции, НПО	РУО, общини	Брой участващи образователни медиатори	ЦМЕДТ „Амалипе”
<i>2.5. Изграждане на мрежи от професионални общности за споделяне на успешни практики</i>					
Провеждане на регулярни срещи на създадени професионални общности на учителите по предмети и направления; организационно и съдържателно усъвършенстване	Ежегодно	РУО	Образователни институции, общини	Не по-малко от 2 пъти годишно	Не се изисква
Включване на новоназначени учители в професионални учещи общности	През целия период	Образователни институции	РУО, общини	Брой новоназначени учители, включени в професионални общности	Не се изисква
Създаване на партньорски мрежи и осъществяване на междуинституционални взаимодействия с образователни институции със сходна дейност	През целия период	Образователни институции	Институции със сходна дейност	Включване в мрежи на не по-малко от 50% от образователните институции	От бюджетите на образователните институции; финансиране от национални програми
Провеждане на обучения на учители по професионална подготовка във фирми партньори, свързани с използваните техники и технологии в производството	2023 – 2027	Училища, осъществяващи професионално обучение	Фирми партньори, работодателски организации	Не по-рядко от 1 път годишно	От бюджет на училищата
3. Ефективно взаимодействие с родителите					
<i>3.1. Подобряване на информираността на родителите относно дейностите в образователните институции</i>					
Създаване и прилагане на ниво образователна институция на система за въвеждащо, текущо и заключително информиране на родителите по въпроси, свързани с организацията на училищния	Септември, 2023 г.	Образователни институции	Родители, общини, РУО	Не по-малко от 90 % от образователните институции	Не се изисква

живот, образователния напредък на децата и учениците и възможностите за включване на родителите в дейността на образователните институции	През целия период				
Информационни кампании във връзка с провеждането на НВО, ДЗИ, училищния/държавния план-прием и приема на децата в ДГ	Ежегодно	Образователни институции, РУО	Общини, родители	Реализирани кампании през всяка учебна година	Средства от бюджетите на съответните образователни институции
Организиране на мероприятия за повишаване на информираността на родителите относно възможностите за учене и придобиване на социални умения и независим живот на децата и учениците със специални образователни потребности	През целия период	РЦПППО	Образователни институции	Не по-малко от 2 мероприятия годишно	РЦПППО
Информирание на родителите за възможността за ползване на социални услуги	Ежегодно	Образователни институция	Родители, специалисти от социални услуги, ДСП	100% от родителите, за които е необходимо	Не се изисква
<i>3.2. Разширяване на формите и методите на взаимодействие с родителите</i>					
Създаване и развиване на училищни и микроучилищни общности между педагогически специалисти, ученици, родители и други заинтересовани страни	През целия период	Образователни институции	РУО, общини, НПО	Създадени общности в не по-малко от 75 % от училищата и детските градини	Не се изисква
Участие на родители в програми и проекти, реализирани от образователните институции	През целия период	Образователни институции	Родители, общини	50% от родителите	От бюджета на институциите Проектно финансиране
Привличане на родителите като активни партньори на образователните институции чрез участие в базари, работилници, празници и др. форми	Ежегодно	Образователни институции	Родители, общини, културни институции	50% от родителите	Не се изисква

Планиране и провеждане на уроци, проектни дейности и други образователни форми с включване на родителите и семействата в образователния процес, с акцент върху теми, свързани с тяхната професия или семейна история	През целия период	Образователни институции	Родители	Неприложимо	Не се изисква
Активно включване на родителите в здравно-образователни инициативи за повишаване информираността им, относно минимизиране на рисковите фактори (нездравословно хранене, намалена физическа активност, тютюнопушене, употреба на психоактивни вещества, рисков сексуално поведение) с цел опазване и укрепване здравето на децата и учениците.	През целия период	РЗИ – Враца, образователни институции и медицински специалисти към тях	РУО – Враца, общини, БЧК, НПО	Не по-малко от 1 инициатива/ кампания годишно за всяка образователна институция	От бюджетите на образователните институции, спонсорства, дарения и др.
3.3. Взаимодействие с родителите за намаляване на проявите на агресия и неприемливо поведение на децата и учениците					
Провеждане на инициативи с участието на родители с насоченост към превенция на агресията и неприемливо поведение сред децата и учениците	През целия период	Образователни институции	Родители, общини, НПО, гост-лектори	Не по-малко от 1 инициатива/ кампания годишно за всяка образователна институция	Средства от бюджетите на образователните институции
Организиране на спортни и туристически събития, съвместно с родители, с цел подобряване на взаимодействието, изграждане на толерантни отношения и т.н.	Ежегодно	Образователни институции	Родители, НПО, общини	Не по-малко от 1 инициатива/ кампания годишно за всяка образователна институция	Средства от бюджетите на образователните институции
4. Оптимална образователна инфраструктура, съвременна и иновативна образователна среда					
4.1. Адаптиране на образователната инфраструктура към реалната необходимост в населените места и общините и създаване на условия за устойчивост					
Провеждане на обществени проучвания сред заинтересовани страни и извършване на анализ на мрежата от	До м. март, 2024 г.	Общини	РУО	Извършени анализи във всички общини в област Враца	Не се изискват

образователни институции и на необходимостта от промени					
Поетапно привеждане на физическата среда на детските градини, училищата и центровете за подкрепа на личностното развитие в съответствие с изискванията на Наредба № 10 / 10.09.2020 г. за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие	През целия период	Общини, Образователни институции	Обществени съвети, училищни настоятелства, фирми, други заинтересовани страни	Неприложимо	От бюджетите на образователните институции, Общински бюджети, държавен бюджет, НПВУ, спонсорства, дарения и др.
Привеждане на архитектурната среда на образователните институции в съответствие с нормативните изисквания за достъпност. Осигуряване на безопасност на уредите и съоръженията	През целия период	Образователни институции, РЦПППО, общини	Обществени съвети, училищни настоятелства, фирми, други заинтересовани страни	Не по-малко от 90% от образователните институции	Средства от бюджетите на образователните институции, проектно финансиране, общински бюджети
Създаване и оборудване на зали и специализирани кабинети, съобразени с нуждите на децата и учениците с увреждания	През целия период	Образователни институции, общини	Обществени съвети, училищни настоятелства, фирми, НПО, други заинтересовани страни	50% от образователните институции	Средства от бюджетите на образователните институции, проектно финансиране, общински бюджети
Изграждане на тематични кътове (музикални, патриотични, библиотечни и др.) и кътове за почивка в образователните институции	През целия период	Образователни институции	Родители, НПО, културни институции	75% от образователните институции	Средства от бюджетите на съответните институции, финансиране по европейски и национални програми и проекти
Разработване и прилагане на мерки за подобряване на енергийната	През целия период	Образователни институции, общини		75% от образователните институции	Средства от бюджетите на съответните институции,

ефективност и намаляване на разхода на ресурси					финансиране по европейски и национални програми и проекти
<i>4.2. Сигурна, съвременна и иновативна образователна среда</i>					
Изграждане на образователна STEM среда във всички училища – обзаведени и оборудвани STEM кабинети (природни науки, дигитални технологии, инженерство и математика) и занимални в ДГ с такава насоченост	До 2026 г.	Училища Детски градини	Общини, РУО	100% от училищата 50% от детските градини	Средства по програми към НПВУ Бюджети на образователните институции, спонсорства
Изграждане на зелени класни стаи на открито, открити детски и спортни площадки и площадки по БДП. Създаване на благоприятни условия за спорт в образователните институции	През целия период	Училища Детски градини	Общини, РУО	Не по-малко от 75% от училищата и ДГ	Бюджети на образователните институции, средства по национални програми и проекти
Подкрепа на образователните институции при използването на интегрирана информационна и комуникационна среда	През целия период	РУО		Неприложимо	Не се изисква
Прилагане в образователния процес на дигитални инструменти, услуги и ресурси – „дигитална раница“	През целия период	Образователни институции	РУО	Използване в 95 до 100 % от училищата	Не се изисква
Осъществяване на системен мониторинг на състоянието и безопасността на спортните съоръжения и спортната инфраструктура в образователните институции	Ежегодно	Образователни институции, общини	РУО	Обезопасена спортна инфраструктура в 100% от образователните институции	Не се изисква
Изграждане на физкултурни салони в училищата, които нямат такива, и модернизиране на съществуващите	През целия период	Образователни институции, общини	НПО	Не по-малко от 75% от училищата	Средства от бюджетите на образователните институции, проектно финансиране

Провеждане на обучения и кампании за формиране на умения за безопасно използване на интернет, за разпознаване на рискове, заплахи, фалшиви новини и др.	През целия период	Образователни институции	Общини, РУО	4 кампании	Средства от бюджетите на съответните институции
Насърчаване на образователните институции за кандидатстване и прилагане на иновации, координация и популяризиране на успешни модели	През целия период	РУО	Образователни институции	Увеличаване на иновативните училища с 10% Не по-малко от 3 ДГ	Средства от бюджетите на съответните институции, финансиране по национални програми и проекти
5. Обучение в професии на бъдещето					
<i>5.1. Внедряване на нови професии, ориентирани към нуждите на пазара на труда и развитието на обществото</i>					
Създаване на Център за високи постижения в ПОО в ПГ по ЯЕ „Игор Курчатов“, гр. Козлодуй	2024 г.	МОН ПГЯЕ „Игор Курчатов“, гр. Козлодуй	РУО	Изграден ЦВП	Проектно финансиране по НПВУ
Ориентиране на държавния план-прием към професии и специалности на бъдещето, съответстващи на развитието на обществото и на нуждите на пазара на труда	През целия период	РУО, училища, общини	Работодатели, работодателски организации	Не по-малко от 25% от паралелките по ДПП за всяка година	Не се изисква
Провеждане на кампании и инициативи/панорами за популяризиране на различните професии, с акцент върху професии и специалности на бъдещето	Ежегодно	РУО, образователни институции, общини	Работодатели и работодателски организации	Не по-малко от 2 кампании на година	В рамките на бюджета на заинтересованите страни
Модернизиране на учебни работилници и кабинети в съответствие с технологичните новости	През целия период	Образователни институции, общини	Работодатели и работодателски организации	Модернизирани кабинети/работилници в не по-малко от 5 училища	Средства от бюджетите на училищата, проектно финансиране

Изграждане и развитие на партньорства между бизнеса и училищата при провеждане на ученически/производствени практики, споделяне на оборудване и обмен на ресурси	През целия период	Училищата, Работодатели	РУО - Враца, работодателски организации	100% от училищата, реализиращи ПОО	Средства от бюджетите на съответните институции
<i>5.2. Осъществяване на обучение, свързано с прехода към цифрова и зелена икономика</i>					
Повишаване на информираността на участниците в образователната система и заинтересовани страни относно прехода към зелена икономика	До 2027 г.	Образователни институции, РУО	Висши училища и обучителни организации	Брой педагогически специалисти с повишена квалификация	Оперативна програма „Образование“ към НПВУ
Подобряване на цифровите компетентности на участниците в образователния процес: използване на добавена и виртуална реалност, на изкуствен интелект като част от дигиталната трансформация на училищата, породена от динамиката на променящия се свят	До 2027 г.	Образователни институции, РУО	Висши училища и обучителни организации	Брой педагогически специалисти преминали обучения	Оперативна програма „Образование“ към НПВУ
Изграждане на нови или реконструирани съществуващи бази за обучение по професии и профили, свързани с прехода към цифрова и зелена икономика	През целия период	Образователни институции	Общини, НПО, Партньори - работодатели	Изградени или реконструирани бази в училищата, в които е приложимо	Средства от бюджетите на съответните институции, финансиране по европейски и национални програми и проекти
<i>5.3. Активизиране на взаимодействието с бизнеса във връзка с подготвянето на кадри, адекватни на потребностите на пазара на труда</i>					
Разширяване на практическото обучение в реална работна среда (с акцент върху дуалната система на обучение) по отношение на различни специалности и професии	През целия период	Училища, РУО	Общини, представители на бизнеса	Процент на ученици, провели обучение в реална работна среда	Средства от бюджетите на училищата, средства по програми и проекти

Дейности за повишаване на осведомеността сред родителите и учениците за професионалната реализация по защитени от държавата специалности от професии и специалности с прогнозиран недостиг на пазара на труда	Ежегодно	Образователни институции, представители на бизнеса, общини	РУО	Не по-малко от 1 инициатива на година	Средства от бюджетите на образователните институции и общините
Провеждане на проучвания сред работодателите на секторно и областно ниво за потребностите на пазара на труда от необходими умения и квалификация	Ежегодно	Бюра по труда	Областна администрация, работодатели и работодателски организации	Веднъж годишно	Не се изисква
Осигуряване на стипендии от работодатели за ученици, обучаващи се по професии и специалности, необходими за бизнеса	През целия период	Фирми, работодатели	Училища	Неприложимо	От съответните фирми
Сключване на споразумения за сътрудничество с работодатели във връзка с обучение на ученици в дуална система	През целия период	Училища, Представители на бизнеса	Общини, РУО	Най-малко 5 споразумения	Не се изисква
<i>5.4. Взаимодействие с висши учебни заведения във връзка с обучение по нови професии и специалности</i>					
Включване на представители от висши училища в обучение на учители за повишаване на професионалната им квалификация по нови технологии в съответните професии	През целия период	Училища	Висши училища	Неприложимо	Средства от бюджетите на образователните институции, проектно финансиране
Сключване на споразумения за партньорство на училищата от област Враца с висши училища за представяне на технологични новости, популяризиране на професии и кариерно ориентиране на завършващите средно образование	През целия период	Училища	Висши училища	Най-малко 10 споразумения	Не се изисква

6. Учене през целия живот					
<i>6.1. Популяризиране на възможностите за учене през целия живот</i>					
Прилагане на Комуникационната стратегия за насърчаване на ползите от валидирането на знания, умения и компетенции, придобити чрез неформалното и самостоятелно учене	2023 г.	МОН, РУО – Враца, Областна администрация	Училища, работодателски организации, ЦПО, библиотеки, читалища, НПО	Най-малко 2 публикации	Проектно финансиране
Повишаване на компетентностите на представители на страните по Споразумението за споделен ангажимент и подход за развитие на умения, формуляри за съгласие и план за действие в област Враца	2023 г.	МОН, РУО – Враца, Областна администрация	Училища, работодателски организации, ЦПО, библиотеки, читалища, НПО	2 обучения	Проектно финансиране
<i>6.2. Осигуряване на условия за осъществяване на ученето през целия живот</i>					
Споделяне на ефективни модели в подкрепа на висококачественото и приобщаващо образование и обучение през целия живот, вкл. чрез използване на образователни платформи	През целия период	МОН, РУО – Враца, Областна администрация	ЦПО, НПО, културни институции	Неприложимо	Не се изисква
Осигуряване на възможности за реинтегриране в образователната система на прекъснали обучението си лица над задължителната училищна възраст, чрез включването им в самостоятелна форма на обучение (СФО)	Ежегодно	Училища	РУО	Неприложимо	Средства от бюджетите на училищата
Предоставяне на информация и насоки на лицата, институциите и организациите относно ползите от валидирането, възможностите за валидиране, както и относно съответните процедури за улесняване на достъпа до формално образование и	2024 г.	МОН, РУО, Областна администрация	Училища, работодателски организации, ЦПО, библиотеки, читалища, НПО	Изготвени и предоставени насоки за валидиране на компетентности	Средства от бюджетите на училищата

обучение въз основа на резултатите от неформално или самостоятелно учене					
Провеждане на форум за обмен на практики за развитие и усъвършенствана на основни умения за живот	2023 г.	МОН, РУО, Областна администрация	Училища, работодателски организации, ЦПО, библиотеки, читалища, НПО	Проведен форум	Не се изисква
6.3. Създаване на условия за продължаване на образованието в следваща степен в област Враца					
Провеждане на родителски срещи за подпомагане на кариерното ориентиране на учениците след завършване на основно образование при избора на профили и професии	Ежегодно	Училища	Общини, РУО, работодатели	В не по-малко от 75% от училищата с основна степен на образование	Не се изисква
Кариерно ориентиране на ученици чрез провеждане на тематични часове „Избор на професия”	Ежегодно	Училища, РУО	ЦПЛР – Враца, работодатели	В не по-малко от 50% от училищата	От бюджета на ЦПЛР – Враца
Срещи на ученици, обучаващи се по професии, с успешно реализирали се млади хора на пазара на труда	През целия период	Училища, РУО	Работодатели, НПО	Най-малко 2 срещи	Не се изисква
7. Ефективно управление и мрежи					
7.1. Модернизиране на методите за управление на образователните институции					
Подкрепа на новоназначени директори/зам.-директори чрез включване в работни срещи, семинари и др.	Ежегодно	РУО	Образователни институции, общини	90% от новоназначените директори	Не се изисква
Включване на директори /зам.-директори на образователни институции в обмяна на опит и други форми за развитие на управленската компетентност	Ежегодно	РУО	Образователни институции, общини, СРСНП	2 пъти годишно	От бюджета на образователните институции

Организиране на работни срещи за споделяне на иновативни практики, свързани с управлението на образователните институции	Ежегодно	РУО	Образователни институции, общини	Веднъж годишно	Средства от бюджетите на образователните институции
Утвърждаване на ученическите съвети като ефективни участници в училищния живот и организационното развитие на училището, разширяване на детското и младежко участие при вземането на решения	През целия период	Образователни институции	РУО, НПО	Неприложимо	Не се изисква
Осигуряване на условия за пълноценно функциониране на създадените към образователните институции обществени съвети и/или настоятелства	Образователни институции	Образователни институции	Образователни институции	Образователни институции	Образователни институции
<i>7.2. Включване на образователните институции в мрежи</i>					
Провеждане на работни срещи под мотото „Подкрепа и сътрудничество на терен“ с педагогически специалисти и ръководни екипи от образователните институции	През целия период	РУО	Образователни институции, Общини	2 пъти годишно	Средства от бюджетите на съответните институции
Провеждане на съвместни инициативи, партниране и споделяне на ресурси с библиотеки, музеи и други културни институции и научни организации	Ежегодно	Образователни институции	Културни институции	Неприложимо	Средства от бюджетите на участващите институции
Създаване и функциониране на професионални учещи общности за споделяне на опит, успешни модели и/или иновации	През целия период	РУО Образователни институции	Общини, НПО	Създадени не по-малко от 1 РУО в образователно направление	Средства от бюджетите на участващите институции
Поддържане на фейсбук-страница „Избирам своето бъдеще“ и мрежа от специалисти, ученици, родители във връзка с кариерното ориентиране и консултиране	През целия период	РУО, училища, ЦПЛР – Враца	Общини	Неприложимо	Не се изисква

7.3. Привличане на представителите на работодателите в мрежи за въвеждане на иновации в сферата на професионалното образование и обучение					
Създаване и поддържане на партньорства с бизнеса във връзка с прилагане на иновации в професионалната подготовка на учениците и осигуряване на достъп до нова техника и технологии	През целия период	Училища, фирми работодатели	РУО – Враца, Национално представени работодателски организации	Неприложимо	В рамките на бюджета на заинтересованите страни

МОНИТОРИНГ

на изпълнението на стратегията

За да е успешна Стратегията за развитие на предучилищното и училищното образование в област Враца (2023-2027), се предвижда междинен и заключителен мониторинг на изпълнението (през м. септември, 2025 г. и през м. септември, 2027 г.).

Предвиждат се интервенции за проследяване на напредъка на следните нива:

- Проследяване изпълнението на поставените реалистични и в същото време амбициозни цели
- Адаптация на предвидените мерки и дейности спрямо променящите се условия
- Популяризиране сред обществеността на добри практики за вече постигнат напредък и общо търсене на решения за различни предизвикателства.

Ефективността на мониторинга ще зависи в много голяма степен от това дали той е прозрачен, навременен, регулярен, основан на данни и максимално обективен. Ще бъдат положени специални усилия да се избегне формалното отчитане, прикриването на неуспехи и неефективно разходване на публични средства. Предвиждаме мониторингът да се извършва от смесен екип от представители на основните заинтересовани страни. Фокусът му ще бъде насочен към стимулиране на диалога, сътрудничеството и усещането за споделена работа в името на общи цели.